

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

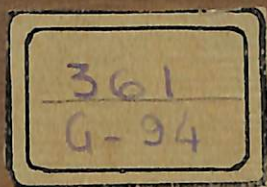
ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՒ

ԿՏԱԿՔ

1925
Փ.Ս.ՐԻՁ

ԳԵՂԱՐՈՒԿՆԵՍԱԿԱՆ ՀԱՅ ՏՊԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԵՐԿՐԱՆՈՒԹԻՒՆ
1 MAR 2010

493

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԵՐԿՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

361
Ե-94

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՒ

ԿՏԱԿՔ

1925
ՓՍՐԻՁ

12 JUL 2013

43.113

ՇՐՋԱՐԱՆԱԿԱՆ

Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իր հաստատութեան
 թուականէն ի վեր (1906) բաւական թուով
 նուիրատուութիւններ ու կտակներ ընդունած
 է, որոնցմէ շատերը իրենց ամենամեծ կարեւո-
 րութեամբ հնարաւոր դարցուցած են Միու-
 թեանս օգտակար գործ կատարել, և իր գոր-
 ծունէութիւնը ընդարձակել, ինչպէս ան ըրաւ
 վերջերս Հայաստանի մէջ, շնորհիւ Յակոբ-
 եան փաշայի և Մէօթէմէտեանի կտակներուն:

Միութիւնս մինչեւ հիմա, բաւարար ճիգ մը
 չ'էր ըրած այս օրինակ կտակներ յինքն ձգելու
 համար, բայց այսօր որ ան վերածուած է գուի-
 ցերիական ընկերակցութեան մը, և ունի ի-
 բաւական գոյութիւն և օրինական դիրք մը,
 որ կը թուլատրէ իրեն ստանալ և վարել ամէն
 նուիրատուութիւններ և կտակներ, հիմա՝ Մի-
 ութիւնը աւելի զիւրութիւն և երաշխաւորու-
 թիւն կ'ընծայէ նուիրատուներուն:

Արդ նկատելով, մէկ կողմէ, վերջին իրա-
 դարձութեանց առթիւ ստեղծուած նոր կացու-
 թիւնը, — մասնաւորաբար Պօլսոյ Հայ Պատ-
 ըրիարքարանին համար, — և միւս կողմէ՝ նկա-
 տելով բազմաթիւ թելադրութիւնները որ կ'ըլ-
 լան Միութեան իր Մասնաժողովներուն կամ
 անհատներու կողմէ, որպէսզի ան աւելի աշ-
 խուժիլ զբաղի նուիրատուութեանց և կտակի
 խնդիրներով՝ կեդր. ժողովը որոշեց այս ան-

66382 - 68

զամ յատուկ միջոցներ կիրարկել անոնց իրագործումը գիւրացնելու համար, ի նկատի առնելով մանաւանդ մեր հայրենակիցներու տատամսումը, որոնք ցարդ չէին գիտեր որո՞ւ գիմել կամ ի՞նչ ընել պէտք եղած պաշտօնական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար: Կեղք. ժողովը որոշեց ուրեմն կազմել, Կսակաց Հոփաբարձութիւն անուան տակ, երեք յանձնաժողով մին Բարիգի, երկրորդը Գահիրէի և երրորդը Նիւ-Եօրքի մէջ, որոնց պիտի անդամակցին իրաւագէտներ, որպէս զի այս յանձնաժողովները կարենան օրինական թուղթերու պատրաստութիւնը կատարել համաձայն իւրաքանչիւր երկրի օրէնքներուն:

Այս Յանձնաժողովները, ինչպէս նաև մեր բոլոր Մանաժողովները, պաշտօն պիտի ունենան հալթայթելու ամեն հայտ, Միութեան անդամ ըլլալ ան թէ ոչ, պէտք եղած տեղեկութիւններն ու լուսաբանութիւնները կատարուելիք ձեւակերպութեանց մասին, որպէս զի նուիրատուները բաղձալի ամեն ապահովութիւն ու երաշխիք ունենան, և վստահ ըլլան որ ձեռնհասօրէն ամէն խորհուրդ պիտի տրուի իրենց որպէս զի պատրաստուելիք թղթերը օրինական ըլլան:

Այս կերպով, շատ մը հայեր որ կը փափաքին նուիրատուութիւն մ'ընել, բայց չեն գիտեր որո՞ւ գիմել կտակ մը ընելու համար, կամ որո՞ւ կտակել զրամագլուխը զոր կը փափաքին յատկացնել բարեգործական կամ ազ-

գային հաստատութեան մը, չի պիտի հարկադրուին, ինչպէս անցեալին մէջ, օտար ընկերութիւններու դիմելու և կամ իրենց մտադրութիւնէն ետ կենալու: Անոնք պիտի կրնան ասկէ վերջը, զայն ամենայն ապահովութեամբ յանձնել Միութեան, վստահ ըլլալով որ իրենց կամքը խղճմտօրէն պիտի գործադրուի և յարգուի:

Անոնք պիտի կրնան նուիրատուութիւններ ընել զանազան ձեւերու տակ, որ կը տարբերին իւրաքանչիւր խնդրի համար և առաջադրուած նպատակին համեմատ: Իրենց ընտրութեան համաձայն անոնք պիտի կրնան կամ ուղղակի Միութեան յանձնել իրենց կտակին կամ նուիրատուութեան զրամը, կամ զայն զրամատան մը մէջ պահ դնել, trustի ձեւին տակ: Այս նպատակաւ Միութիւնը խորհրդակցած է առաջնակարգ զրամատուներու հետ որոնք պիտի ընդունին իբր աւանդ, ի հարկին մշտնջենապէս, կտակներ ու նուիրատուութիւններ, զանոնք պիտի վարեն իբր trustee և անոնց եկամուտները ամեն տարի պիտի վճարեն Միութեան, որպէս զի ան կարենայ զանոնք գործածել կտակին կամ նուիրատուութեան տրամադրութեանց համաձայն:

Իբր օրինակ ստորև կը յիշատակենք մի քանի կարեւոր պարագաներ որոնք կրնան ներկայանալ:

1. Նուիրատուն Միութեան կը յանձնէ զրամագլուխը, անոր թողով զայն վարելու և

եկամուտները՝ իր արթին մէջ որոշած նպատակին յատկացնելու հոգը:

2. Նուիրատուն Միութեան կը յանձնէ դրամագլուխը, բայց իրեն կը վերապահէ եկամուտները, մինչեւ իր մահը, կամ իրմէ վերջը նշանակելիք անձի մը, իբր ցկեանս թողակ:

3. Նուիրատուն, եթէ կը նախընտրէ, կրնայ իր որոշած դրամատան մէջ աւանդ դնել դրամագլուխը, անձեռնմխելի trustի կամ ուրիշ ձեւի տակ, պայմանաւ որ դրամատունը յանձնառու ըլլալ պահել սոյն աւանդը և տարուէ տարի Միութեան վճարել անոր եկամուտները:

Այս պարագային, ինչպէս նախորդներուն մէջ, նուիրատուն բնականաբար կրնայ եկամուտները վերապահել իրեն կամ իր նշանակելիք անձին, մինչև մահ:

Այս վերջին կարգադրութիւնը մշտնջենապէս ամեն երաշխիք ներկայացնելու առաւելութիւնը ունի, նոյն իսկ եթէ օր մը Միութիւնը լուծուի, ըստ հիմնական կանոնագրին 23րդ յօդուածին:

Իբր տեղեկութիւն կը կցենք ներկայիս այդ տեսակ աքթի մը օրինակը, որ վերջերս ստորագրուեցաւ հայրենակիցի մը և Միութեանս միջև, և որ կը կազմէ մշտնջենական աւանդ մը գուիցերիական դրամատան մը մէջ:

4. Նուիրատուութիւնը կամ կտակը կրնայ նաև ըլլալ fidéicommissի ձեւով, նոյն իսկ վաճառի ձեւով այն երկիրներուն մէջ որուն օրէնք-

ները կ'ընդունին այս իրաւական ձեւերը:

5. Նուիրատուն կրնայ նաև կեանքի վրայ ապահովութիւններ կնքել, վճարելով ցմահ տարեկան քոնսնտը, լեռ մահու Միութեան կը վճարուի ապահովագրուած դրամագլուխը և Միութիւնը կը գործածէ զայն կտակին կամ նուիրատուութեան պայմաններուն համաձայն: Այս ապահովագրուած դրամագլուխը կամ անոր եկամուտները կրնան նուիրուիլ վերոյիշեալ ձեւերէն միոյն համաձայն, այսինքն դրամատան մը մէջ աւանդ, ցկեանս թողակ ի նըպաստ այս ինչ անձի, եւայլն:

6. Վերջապէս պէտք է գիտնալ որ Միութիւնը կ'ընդունի նաև վարել ամէն կտակները որոնք եղած են հալկական ընկերութիւններու կամ հաստատութիւններու, կամ անհատներու անուան, եթէ այս վերջինք կը փափաքին յանձնել զանոնք Միութեան որ յանձնառու կ'ըլլալ ամեն տարի իր վարչութեան հաշիւը ներկայացնել անոնց:

Իբր տեղեկութիւն տրուած այս մի քանի օրինակները բաւական են ցոյց տալու ձեւերու այն մեծ պէսպիսութիւնը որոնց մէջէն նուիրատուները կրնան ընել իրենց ընտրութիւնը:

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ

ՕՐԻՆՍԱԿ Ա.

Հայ ամուսնի մը համար

Արամեան անուն հայ մը, ամուսնի, կըրցած է իր աշխատութեան շնորհիւ, առաւել կամ նուազ հարստութիւն մը դիզել, հայրենիքի սէրն ալ միշտ վառ պահած է իր սիրտին մէջ:

Յառաջացեալ տարիքի մը հասած՝ կը փափաքի մահուանէ առաջ բարիք մը ընել իր դժբաղդ հայրենակիցներուն: Անորոշ է, չի գիտեր ի՞նչ ընէ, կամ ի՞նչպէս ընէ:

Համարենք թէ մօտաւոր կամ հեռաւոր ազգական չունի: Իր հարստութիւնը կը բաղկանայ մասամբ հնչուն զրամէ և մասամբ արժեթուղթներէ, զորս ի պահ զբաւած է զբամատան մը մէջ, և որոնց վրայ ձեռք պիտի դնէ կամ զբամատունը կամ *fiscը* իր մահէն վերջ ի մեծ վնաս իր Ազգին: Եթէ իր հարստութիւնը կը բաղկանայ նաեւ ապրանքներէ, կալուածներէ, հողերէ, իր մահուանէ վերջ իրեն չգտնուած երկրին կառավարութիւնը ըստօրինի պիտի գրաւէ գանձնք:

Ահա թէ ի՞նչ խորհուրդ կուտանք ընել այդ հայրենասէր հայուն:

Ան կրնայ գրել զբամատան, ուր կը գտնուի իր հարստութիւնը, զայն փոխանցել Հ. Բ. Ը. Միութեան, պայման դնելով որ ցորչափ ինք ողջ է, իր արժեթղթերուն տոկոսները ինքը միայն իրաւունք պիտի ունենայ գանձելու:

Իր մահէն վերջ իր հարստութիւնը Հ. Բ. Ը. Միութեան պիտի պատկանի, որով դրամատունը պարտաւոր պիտի ըլլայ գործել համաձայն այն հրահանգներուն զոր իրեն պիտի տայ Միութիւնը:

Այն զբամատունը ուր կը գտնուի Պր. Արամեանի հարստութիւնը՝ պարտաւոր պիտի ըլլայ բառ առ բառ գործադրել Հ. Բ. Ը. Միութեան կեդր. ժողովին իրեն տուած հրահանգները: Այդ հրահանգները պիտի կրեն ստորագրութիւնները Նախագահին, Դեր-Ատենա պետներէն միոյն, Ատենադպիրին և Գանձապետին:

Պր. Արամեան այդ նամակը զբամատան գրած օրն իսկ պիտի գրէ նաև Հ. Բ. Ը. Միութեան նախագահին, անոր զրկելով զբամատան ուղղած նամակին մէկ պատճէնը և խնդրելով Միութենէն որ իր մահէն վերջ իր հարստութեան եկամուտները գործածէ այս ինչ հաստատութեան կամ նպատակին զորս պիտի նշանակէ (*):

Պր. Արամեան իրաւունք պիտի ունենայ պահանջելու Միութենէն որ իր տուած զբամազուլուսը անձեռնմխելի մնայ: Պիտի կրնայ պայման դնել նաեւ, որ Միութիւնը ազատ ըլլայ ծախելու արժեթղթերը և գնելու ուրիշներ որոնք իրեն աւելի ապահով կամ հաստատաբար

(*) Գրքոյքին մէջ կը գտնաք ցուցակը այն կարեւոր հաստատութիւններուն որք կրնան հիմնուիլ Հայաստանի մէջ

Թուին, առանց սակալն նուազեցնելու դրամագլուխը: Պր. Արամեան իրաւունք պիտի ունենայ նաև պահանջելու Միուլթենէն որ այն հաստատութիւնը որուն կը սահմանէ իր հարստութեան եկամուտները, իր անունը կրէ:

Այն պարագային երբ, Պր. Արամեան ունի մէկ կամ աւելի հեռաւոր ազգականներ, որոնց կը փափաքի յատկացնել, մինչև իրենց մահը, մաս մը իր նուիրատութեան տարեկան եկամուտներէն, կամ մի անգամ ընդ միշտ գումար մը իր նուիրատութենէն, կրնայ նշանակել զայն Միուլթեան գրելիք իր նամակին մէջ, յայտնելով անունը, մականունը, հասցէն իր ազգականին: Միուլթեանը՝ այդ նամակը ստանալուն, զայն իր վարչական ժողովին նկատուման կը լանձնէ և իրեն կը պատասխանէ պաշտօնապէս:

Գալով անշարժ կայուածներուն, ինչպէս խանութ, տուն, հող, այգի, ևն. ևն. Պր. Արամեան որպէսզի կարենայ զանոնք օրինաւորապէս Միուլթեան փոխանցել, նուիրել կամ կտակել՝ և յետ մահու կնճիռներ չ'ծագին՝ պարտի դիմել Միուլթեանս, որ իբր գուրգուրական իրաւական գոյութիւն ունեցող ընկերութիւն, ցոյց կուտայ իրեն այն ամեն միջոցները որոնց պէտք է որ դիմէ ինք համաձայն իր գտնուած երկրին յատուկ օրինաց: Միուլթեանը կրնայ նաև մատակարարել իր կալուածները և մինչև իր մահը գանձել անոնց վարձքերը:

Գալով իր ունեցած ապրանքներուն և կա-

րասիներուն, պաշտօնական աքրով մը կրնայ իր գտնուած քաղաքին Հ. Բ. Ը. Միուլթեանի Մասնաժողովին, և եթէ գոյութիւն չունի, ամենէն մերձաւոր քաղաքին մէջ գտնուող մասնաժողովին պաշտօն լանձնել վաճառելու իր ապրանքները և կարասիները, վճարելու— եթէ հարկ կայ— կառավարական տո:րքը, պայմանով որ այդ վաճառումէն գոյացած գումար սուլթը զրկուի ուղղակի Հ. Բ. Ը. Միուլթեան կեդր. ժողովի նախագահին:

Պր. Արամեան կրնայ նաև, իր կենդանութեան, այդ արժեթուղթերը զրկել ուղղակի Հ. Բ. Ը. Միուլթեան կեդր. ժողովի նախագահին, պայման դնելով որ ամեն տարի, կամ ամեն վեցամիս, այդ արժեթուղթերուն տոկոսները իրեն զրկուին:

Եթէ Պր. Արամեան պէտք չունի իր արժեթուղթերու տոկոսներուն և կը փափաքի որ իր կենդանութեան ան յատկացուի հարկենիքի այս ինչ հաստատութեան կամ Ազգին այս ինչ պէտքին, կրնայ նոյն իմաստով գրել Միուլթեան որ կը գործադրէ իր կամքը ամենայն խղճմտութեամբ:

ՕՐԻՆՍՈՒ Բ.

Սեզուակ ամուսններու համար

Պր. Նշան ամուսնացած է. երկար տարիներէ ի վեր կապրի իր կնոջը հետ, երկուքն ալ տարիքոտ են, ոչ ժառանգորդ ունին և ոչ ալ մերձաւոր ազգականներ, և կամ եթէ ունին,

չեն ուզեր իրենց հարստութիւնը անոնց թողուլ, որովհետեւ կամ իրենց ազգականները կարօտ չեն, և կամ ուրիշ պատճառներ ունին այդպէս ընելու:

Պր. Նշան կուզէ իր հարստութիւնը Միութեան նուիրել, բայց որովհետեւ անոր եկամուտովը կապրի, կը փափաքի որ իր մահէն վերջը այդ եկամուտը ծառայէ ցմահ իր կնոջ, և կամ եթէ իր կլինը իրմէ առաջ վախճանի, իրեն ծառայէ ցմահ: Մին և միւսին մահէն վերջն է որ իր կտակած հարստութեան եկամուտը պիտի յատկացուի իր նշանակած հաստատութեան:

Պր. Նշան կը հարցնէ թէ, արդե՞օք Միութիւնը կընդունի այս պայմանը: — Այո՛:

Կը յանձնարարենք որ այն անձերը որոնք Պր. Նշանի պարագային մէջ կը գտնուին, իրենց կենդանութեան, Միութեան յանձնեն արժեթուղթներէ բաղկացած իրենց հարստութիւնը: Միութիւնը պիտի փութայ գործադրել իրենց կամքը:

Անոնք իրաւունք պիտի ունենան գրելու Միութեան որ ծախսէ այս ինչ արժեթուղթերը անոնց տեղ ուրիշներ գնէ իրենք որոշելով գնուելիք թղթերը: Եւ ապահով կընան ըլլալ որ իրենց կամքը պիտի յարգուի:

Գալով անշարժ կալուածներու, խանութ, տուն, հող, ևն. անոնց համար կընան հետեւիլ այն եղանակին՝ որ ցոյց տրուած է Ա. օրինակին մէջ:

Կառավարական ծանր տուրքերէն զերծ մնալու համար, տուրքեր որոնք հարստութեան մը մինչեւ 740|օր կընան սպառել, կը յանձնարարենք շերմապէս որ կտակոգները իրենց կենդանութեան միջոցին ընեն իրենց նուիրատուութիւնը Միութեան:

Միութեան յանձնուած արժեթուղթերը եզրպտոս կը ղրկուին Միութեան դրամատան մէջ իպահ դրուելու համար ուր, երկրի օրէնքին համաձայն, եկամուտները ամեն տուրքերէ զերծ են:

Կրնանք լիշել օրինակը անգաւակ ամուսիններու որք տասը տարի առաջ Միութեան յանձնած են կարեւոր գումար մը հետեւեալ պայմաններով.

1. Յանձնուած գումարով առաջնակարգ եզրպտական պետական արժեթուղթեր գնել.

2. Այդ արժեթուղթերուն տարեկան եկամուտը իրենց վճարել.

3. Ամուսնոյն մահուան պարագային, այդ եկամուտը ամբողջովին կնոջը յանձնել, մինչև անոր մահը.

4. Կնոջը մահէն վերջը, այդ եկամուտով գնել դպրոցական դասագրքեր, գիւղի դպրոցներու աղքատ աշակերտներու համար.

5. Եթէ ամուսնոյն մահէն վերջը կլինը վերամուսնանալ, ոչինչ տալ անոր և գործածել բոլոր եկամուտը այնպէս ինչպէս նշանակուած է 4րդ պայմանին մէջ:

Տարակոյս չիկայ որ Միութիւնը երկար

տարիներէ ի վեր խղճմտօրէն յարգած է կամ-
քը այդ վեհանձն նուիրատուին, որ իր պա-
տանեկութեան շատ աղքատ ըլլալով նեղ-
ուած էր դպրոցական դասագիրքի պակասէն
երբ կը յաճախէր իր գիւղին դպրոցը:

Այն պարագային երբ անդաւակ ամուսին-
ներ ուզեն իրենց մահէն վերջը իրենց հարստու-
թեան մէկ մասը նուիրել Միութեան և միւսը՝
աւելի կամ պակաս մօտաւոր ազգականներու,
կրնան հետեւիլ այն եղանակին որ ցոյց տրուած
է մեր առաջին օրինակին մէջ, այսինքն յայտ-
նել Միութեան՝ անունը, մականունը, հասցէն
իրենց ազգականին և նշանակել գումարը զոր
կ'ուզեն անոր յատկացնել:

ՕՐԻՆՍԱԿ Գ.

Ջաւակներ ունեցող ամուսներ

Այն պարագային որ զաւակներ ունեցող
հարուստ ընտանիքներ կը փափաքին որոշ
գումար մը նուիրել հաստատութեան մը, օրի
նակի համար, հիւանդանոցի մը, եկեղեցիի մը
և կամ դպրոցի մը կառուցման համար, և ու-
րիշ գումար մ'ալ որպէս զի անոր տոկոսնե-
րը ծառայեն այդ հաստատութեան մատակա-
րարութեան, կրնան իրենց նուիրատուութիւնը
վստահիլ Միութեան, որ սիրալոժար կստանձ-
նէ իր հսկողութեան տակ կառուցանել մտա-
դրուած շէնքը, և անոր կը յատկացնէ որոշ-
ուած եկամուտները և կը հսկէ ու կը վարէ

այն հաստատութիւնը: Տարակոյս չկայ որ բո-
լոր այս հաստատութիւնները նուիրատուին
անունը պիտի կրեն:

Այս կարգին պատկանող նուիրատուները
պէտք է գրեն Միութեան, յայտնելով իրենց
կամքը ամեն հարկաւոր մանրամասնութիւն-
ներով: Միութիւնը ուշի ուշով կը քննէ խնդի-
րը և նուիրատուներուն ցոյց կուտայ լաւա-
գոյն միջոցները, իրագործելու համար իրենց
փափաքը:

ՕՐԻՆՍԱԿ Գ.

1. — Ապահովագրութիւն

Բարի հայրենասէր հայ մը կը փափաքի
չալաստանի մէջ օգտակար գործ մը ընել, բայց
իր կարողութիւնը չի ներեր, քանզի այդ գոր-
ծին ծախքերը իր միջոցներէն վեր են: Այն
հայր կրնայ ամուսնի, ամուսնացեալ կամ ըն-
տանիքի տէր ըլլալ:

Այս պարագային կը յանձնարարենք իրեն
Ապահովագրական ընկերութեան մը մօտ, զոր
Միութիւնը ի հարկին կրնայ իրեն ցոյց տալ.
Միութեան ի նպաստ կեանքի ապահովագրու-
թիւն մը կնքել, իրեն յարմար դատած գումար
ով մը: Իր ապահովագրութեան պայմա-
նագրին մէջ աւելցնել կուտայ որ իր մահ-
ուան պարագային ապահովագրուած գումարը
ամբողջութեամբ չ. Բ. Ը. Միութեան յանձնուի:

Միութիւնը արդէն օրինակը ունի բարի
հայու մը, որ իր կեանքը ապահովագրած էր

ինպաստ Միութեան. բայց մահէն լետոյ քաղաքական դէպքերու բերմամբ նուիրատուին կինը և զաւակները իրենց բոլոր հարստութիւնը կորսնցուցած ըլլալուն, Միութիւնը՝ նուիրատուին այրի կնոջ խնդրանքին վրայ ապահովագրուած գումարը նոյնութեամբ անոր վերադարձուց:

ՕՐԻՆՍԱԿ Ե.

2. — Ապահովագրութիւն

Գործաւոր մը, փոքր արհեստաւոր մը, համեստ հայրենասէր մը, կուզէ բարի գործ մ'ընել իր հայրենիքին համար, բայց հարուստ չէ, ունի խնայողութիւն չունի զոր կարենայ լանձնել Միութեան:

Ան կրնայ իր կեանքը ապահովագրել ընկերութեան մը մօտ զոր Միութիւնը կրնայ իրեն ցոյց աալ, տարուէ տարի վճարելով քիւն մը, որ կը տարբերի ապահովագրուած գումարին կամ ապահովագրուողին տարիքին համեմատ:

Ապահովագրուողը կրնայ իր կեանքը ապահովագրել 500, 1000, 10,000 կամ աւելի մեծ գումարի մը համար, ըստ այն քիւնին զոր ան կրնայ տարուէ տարի վճարել իր խնայողութիւններով:

Այս պարագային պէտք է որ այդ հայրենակիցը տեղեկացնէ Միութեան, գումարը որուն համար ինքզինքը ապահովագրած է ինպաստ Միութեան, և քիւնը զոր տարուէ

տարի պիտի վճարէ, նշանակելով նպատակը որուն Միութիւնը պարտի լատկացնել ապահովագրուած գումարը, կամ անոր եկամուտը, իր մահէն լետոյ:

Միութիւնը ունի, իրեն ինպաստ եղած այս տեսակ ապահովագրութիւններէն տասնեակ մը, որոնք կնքուած են համեստ անձերու, նոյն իսկ եկեղեցականներու կողմէ, որոնց մահէն լետոյ Ապահովագրական ընկերութիւնը իսկոյն վճարած է Միութեան ապահովագրուած այդ գումարները, որոնք լատկացուած են իրենց որոշեալ նպատակներուն:

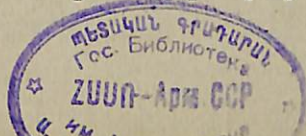
ՕՐԻՆՍԱԿ Զ.

Ցկեանս բոցակ

Տարիքոտ այր կամ կին մը, որ ունի պզտիկ հարստութիւն մը, կազմուած ամբողջութեամբ արժեթուղթերէ կամ կալուածներէ, և կամ մաս մը արժեթուղթերէ և մաս կը հաստեթաբեր կալուածներէ: Մին կամ միւսը կ'ապրին իրենց ստացուածքներուն եկամուտներովը, որոնք սակայն չ'են բաւեր վայելչօրէն ապրելու համար, անոնք կը փափաքին ունենալ քիչ մ'աւելի դրամ՝ իրենց ծերութեան օրերուն մէջ: Ի՞նչ կրեան ընել:

Կրնան իրենց բոլոր հարստութիւնը Միութեան լանձնել՝ պայմանաւ որ մինչեւ իրենց մահը Միութիւնը իրենց վճարէ թոշակ մը:

Օրինակ մը տանք աւելի լաւ բացատրելու

համար. 63 տարեկան մարդ մը ամսական 20 անգլ. ոսկիի եկամուտ մ'ունի, որով կապրի նեղութեամբ, երջանիկ պիտի ըլլաւ եթէ 50 ոսկի ունենալ, կը խորհի թէ Միութիւնը կրնա՞ր արդեօք այս տեսակ կարգադրութիւն մը ընդունիլ:

Այո՛, Միութիւնը կրնդունի այս տեսակ կարգադրութիւն մը և կրնայ այդ յաւելուածական գումարը վճարել շատ մը պարագաներու մէջ:

Եթէ այն անձը որ Միութենէն ցկեանս թողակ մը ստանալու համար անոր կը յանձնէ իր հարստութիւնը, և կը փափաքի նաև որ իր մահուան պարագային Միութիւնը կատարէ իր թաղումը և նոյն իսկ իրեն համար գերեզման մը շինէ, Միութիւնը կ'ընդունի բոլոր այս պայմանները:

Միեւնոյն բանը կարելի է նաեւ ընել ամուրիներու և անդաւակ ամուրիներու եթէ կը փափաքին այս տեսակ կարգադրութիւն մը:

Կ Տ Ս Կ

Միութիւնը կ'ընդունի ամեն տեսակ կտակ որոնց պայմանները դատերու տեղի չեն տար:

Յուցակ օգտակար հաստատութիւններու գոր կարելի է հիմնել Հայաստանի մէջ և կամ

ուրիշ երկրի մը մէջ՝ ուր բաւականաչափ հալ գաղթականներ կը գտնուին:

1. Հիւանդանոցներ կամ դարմանատուններ այն քաղաքներուն մէջ ուր անոնք գոյութիւն չունին:
2. Վեներական ախտերու դարմանատուններ:
3. Աչքի հիւանդութեան դարմանատուններ և կուրանոցներ:
4. Ծննդաբերական մայրանոցներ:
5. Հիւանդ տղաքներու դարմանատուններ:
6. Ծերանոց և անկելանոց:
7. Փոխանցիկ հիւանդութեանց և թոքախտի սանաթօրիօմներ:
8. Իւրաքանչիւր գիւղախումբի համար բժիշկ մը, փոխադրելի դեղարանով մը, որպէս զի գիւղ գիւղ այցելէ, հիւանդները դարմանէ և գիւղացիներուն հարկաւոր առողջապահական խորհուրդներ տալ:
9. Ծախիճներու չորացում:
10. Ըմպելի ջուրի փոխադրում:

11. 20 անգլ. ոսկիի արցանակ մը հաստատել այն գործաւորին կամ արհեստաւորին որ որբուհիի մը հետ կ'ամուսնանայ:
12. Գործաւորական տուններ կառուցանել և զանոնք տալ նոր ամուսնացած գործաւորներու:

15. Մրցանակներ հիմնել այն գիւղացիներուն որ ողջ վեց զաւակ ունին:
14. Գիւղեր կամ թաղեր հիմնել գաղթական կամ գործաւոր ընտանիքներու համար:
13. Նպաստներ հաստատել ձմեռուան եղանակին կարօտ ընտանիքներու ուտելիք և զգեստեղէն բաշխելու համար:
16. Դպրոցական աղքատ ուսանողներու տաք ապուր բաշխել:
17. Բաղնիքներ, կամուրջներ և աղբիւրներ կառուցանել:
18. Մեղուարուծութիւնը քաջալերել:

Գաստիտրակուրիւն

1. Դպրոցներ կառուցանել այն գիւղերուն մէջ ուր չկան:
2. Վարժապետներ ղրկել այն գիւղերուն մէջ ուր գիւղացիին աղքատութիւնը թույլ չի տար վարժապետին վարձքը ապահովել:
3. Գիւղի դպրոցներուն քով պարտէզներ շինել որպէս զի դասատուն կարենալ աշակերտներուն սորվեցնել ծաղիկի: բանջարեղէնի և պտղատու ծառերու մշակութեան նախագիտելիքները:
4. Գիւղի դպրոցներուն ձրիաբար հայթայթել զրքեր և գրենական պիտուքներ:
5. Ուշիմ աղքատ աշակերտներու համար քսակներ հաստատել որպէս զի կարենան յաճախել բարձրագոյն վրժար,աններ

6. Գիւղերուն մէջ հաստատել ընթերցասրահներ ուր շաբաթը անգամ մը վարժապետը գիւղին չափահաս բնակիչներուն ժողովրդական բժշկական և երկրագործական թերթերուն մէջ պարունակուած յօդուածներուն ամփոփուքը ընէ:
7. Ընթերցասրահները օժտել ցուցատախտակներով որոնք ցոյց տան ալքօլային ըմպելիներու պատճառած վնասները, արգիւելու համար ալքօլամուլութեան հակուածը:
8. Ընթերցասրահներուն մէջ հաստատել փոքր գրադարաններ որոնք պարունակեն երկրագործութեան, պատմութեան, քաղաքացիական բարոյականի վերաբերեալ գրքուկներ:
9. Արհեստի և արուեստի վարժարաններ հիմնել:
10. Քաղաքներու մէջ ընդհանրական գրադարաններ շինել:
11. Քաղաքի վարժարանները օժտել մարմնամարզական սրահով մը՝ նորաձեւ գործիքներով:
12. Մրցանակ հաստատել՝ քաղաքական և զինուորական, գրական և վաճառանական տեսակէտով՝ Հայաստանի մերձաւոր երկիրներու և բնակիչներու վերաբերեալ, և անոնց փոխադարձ յա-

րարերու թեանց մասին յօրինուած աշխատասիրութեանց:

15. Մրցանակ հաստատել այն աշխատասիրութեանց համար որ կը պատկանին տեղական ասացուածքներու և լոկ հայերէն բառագիտութեան՝ բոյսերու միջատներու, անշունչ մարմիններու՝ որոնք կը պակսին բառարաններու մէջ:
14. Երեւանի համալսարանը օժտել տարեկան գումարով մը, լապօրաթուարի գործիքներու և ուսման պիտանի գանազան հաւաքածոյներու գնման համար:
15. Համալսարանի շրջանաւարտ արժանաւոր աշակերտներուն քսակներ շնորհել, որպէս զի երկու տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ կատարելագործեն իրենց ուսմունքը օտար երկիրներու մէջ:
16. Նպաստներ յատկացնել 60 տարեկանէն աւելի ծեր մտաւորականներու, վարժապետներու, դասատուներու, զրագէտներու, արթիսթներու, որոնք չեն կրնար աշխատիլ և նեղութեան մէջ կը գտնուին:

Երկրագործութիւն

Օգնելու համար գիւղացիին, որպէս զի բաբելաւէ իր բերքը և աւելցնէ իր բարեկեցութիւնը, կարելի է.

1. Կով մը, գոմէշ մը, այծ կամ ոչխար մը տալ աղքատ գիւղացիին.

2. Մէկ կամ աւելի գիւղերու տալ, լաւ տեսակէն, ցուլ մը, արու գոմէշ մը, խոյ մը, նոխազ մը գիւղացիին արջառին տեսակը բարելաւելու համար.
3. Հաւեր, սագեր, հնդկահաւեր տալ գիւղացիներուն.
4. Մեղուի կատարելագործեալ փեթակներ տալ.
3. Առաջին տեսակէն ցորենի, գարիի, հաճարի, եգիպտացորենի, կորեկի, բամպակի ևնի. սերմնցուններ տալ.
6. Իւրաքանչիւր գիւղի հացահատիկի լաւ գտիչներ տալ, որպէս զի գիւղացիները կարենան մաքրել իրենց սերմնցունները.
7. Գիւղացիներուն յարմարագոյն երկրագործական գործիքներ տալ, ինչպէս արոր, գուլթան, լոդ, քերթիչ (herse) մանգաղ, ևն.
8. Իւրաքանչիւր գիւղը բաժանորդագրել երկրագործական և ժողովրդական-բժըշկական թերթի մը.
9. 10 Անգլ. ոսկիի մրցանակ մը տալ այն գիւղացիին որուն դաշտը լաւագոյն կերպով պատրաստուած է և որուն հունձքը ամենագեղեցիկը և ամենամաքուրն է.
10. 10 Անգլ. ոսկիի մրցանակ մը տալ այն գիւղացիին որուն արջառը ամենագեղեցիկն է և ամենալաւ կերպով խնամուած.
11. Իւրաքանչիւր գիւղի տալ կատարելագործեալ մէկ կամ աւելի barateներ կա-

- րագի շինութիւնը քաջալերելու համար՝
12. Անգլ. ոսկիի մրցանակ մը տալ այն գիւղացիներուն որոնք առ նուազն տեսիլթիւն մը հող պիտի աղբեն, քաջալերելու համար քիմիական աղբին գործածութիւնը որ ցարդ գրեթէ անծանօթ է երկրին մէջ.
 15. Պտղատու և անտառի ծառերու տնկարաններ ստեղծել.
 14. Նպաստել հալ կառավարութեան որպէս զի փութացնէ ոռոգման գործերը՝ խոպան հողերը մշակելի դարձնելու համար.
 15. Նպաստել խոնաւ հողերուն չորացմանը.
 16. Գիւղացի հողագործներու համար տնակներ կառուցանել.

Կեսակի օրինակ մը

Ի ներկայութեան նօտար.....ի
 Մէկ կողմէն՝ Հայկական Բարեգործական Ընդհ.
 Միութիւնը.
 Միւս կողմէն՝ Պ. X. որ կը գործէ անձնապէս.
 Կնքեցին հետեւեալ պայմանագրութիւնը.
 Յօդ. 1 — Պ. X. կը նուիրէ Հայկ. Բարեգ. Ընդհ.
 Միութեան հետեւեալ արժեթուղթերը.

.....

Այս նուիրատուութիւնը կը կնքուի հետեւեալ պարտադրութիւններով և պայմաններով, որոնք օրէնք կը նկատուին երկու կողմերուն համար:

Յօդ. 2 — Նուիրատուութեան առարկայ կազմող վերոյիշեալ բոլոր արժեթուղթերը, ի պահ պիտի դրուին Y Դրամատան մօտ, որ յանձնառու եղած է զանոնք պահել իբր մշտնջենական աւանդ, «Հայկ. Ընդհ. Բարեգ. Միութեան Հիմնադրամ S» անուամբ պարութայի մը մէջ, և անոնց հասոյթները վճարել Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան, որպէսզի գործածուին ըստ նուիրատուի՝ սոյն վաւերաթուղթի մէջ սահմանած պայմաններուն: Եթէ պատահի որ Y Դրամատունը լուծուի, ան վերոյիշեալ աւանդը պիտի փոխանցէ միեւնոյն պայմաններով իրեն յաջորդող դրամատան կամ ուրիշ ու է հաստատութեան, զոր պիտի նշանակէ ինք՝ համաձայնութեամբ Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան և նուիրատուին, որչափ ատեն որ ողջ է նա:

Յօդ. 5 — Այն պարագային, երբ աննախատեսելի ծանր պատճառներու հետեւանօք անհրաժեշտ լինի նուիրուած արժեթուղթերը փոխանցել ուրիշ դրամատան մը, այս փոխանցումը կրնայ տեղի ունենալ միայն համաձայնութեամբ Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան և նուիրատուին, որ-

չափ ժամանակ որ նա ողջ է: Նորա մահ-
ուանէն վերջ, Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միու-
թեան կեդրոնական ժողովոյ մէկ որոշու-
մը բաւական է այդ փոխանցումը կատա-
րելու, պայմանաւ որ նոր դրամատուներ
ստանձնէ Կ Դրամատան նախկին բոլոր
պարտականութիւնները:

Յօդ. 4 — Նուիրատուի ողջութեան, վերօրիշեալ
արժեթուղթերու վաճառումը և անոնց
տեղ ուրիշներ գնելու գործողութիւնը կը
կատարուի միայն համաձայնութեամբ
նուիրատուի և Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Մի-
ութեան: Նուիրատուի մահէն վերջ Հ. Բ.
Ը. Մ. կրնայ ծախել այդ արժեթուղթերը
համաձայնութեամբ աւանդապահ դրամա-
տան, բայց փոխարժէքով պարտական է
անմիջապէս առաջնակարգ արժեթուղ-
թեր գնել:

Յօդ. 5 — Կ Դրամատուներ պիտի վճարէ հա-
սույթները Հ. Բ. Ը. Մ. և նա իր կարգին
այդ գումարէն 5% գեղջելով իր վարչական
ծախքերուն համար, պիտի վճարէ մնա-
ցորդը { Պ. Մին, անոր կեանքին ամբողջ տեւո-
ղութեան ճիշտցին,
և եթէ Պ. Մ. վերապրի իր ամուսնոյն
հանգուցեալ Տիկնոջ յատկացուած գու-
մարը կը փոխանցուի իրեն, մինչև իր մահը:

Այս եկամուտները պէտք է յատկացուին
միմիայն Պ. Մին և Տիկին Մին ծախքերուն
և պիտի վճարուին անձամբ Տիկին Մին և
անոր մահէն յետոյ անձամբ Պ. Մին. կամ
անձամբ Պ. Մին և անոր մահէն յետոյ Տիկ.
Մին, առանց որ երբ և իցէ երրորդ անձ
մը ունէ պահանջ կարողանայ յարուցա-
նել տրամադրելի գումարներուն մէկ մա-
սին կամ ամբողջութեանը նկատմամբ:

Յօդ. 6 — Հասութառուի կամ երկու հասութա-
ռուներու մահէն վերջ, այդ հասութները
պիտի գործածուին հետեւեալ ձևով, ա-
ռանց որ Պ. Մին և Պ. և Տիկին Մին ժա-
ռանգորդները իրաւունք ունենան մի-
ջամտելու ունէ կերպով:

ա. — 5% տարեկան հասույթէն պիտի հաւաք-
ուի դրամատան մօտ և աւելցուի նուիր-
ատուութեան գումարին, իսկ մնացորդը
պիտի յանձնուի Հայկ. Բարեգ. Ընդհ.
Միութեան:

բ. — 15% տարեկան հասույթէն պիտի գան-
ձուի Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան
կողմէ իր վարչական ծախուց համար:

գ. — Մնացորդը՝ այսինքն 80% պիտի գոր-
ծածուի Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան
ձեռամբ հետեւեալ՝

..... } Նշանակել նուիրատուի
սահմանումները.

Յօդ. 7 — Ներկայ վաւերաթուղթի տրամադրու-
թիւնները կը կիրակրուին ոչ միայն նուիր-
եալ արժեթուղթերուն, այլև անոնց, ո-
րոնք կրնան փոխարինել նախկին արժե-
թուղթերը, ինչպէս նաև դրամատան զան-
ձած 3⁰/₁₀ ով լետագային գնուածները,
ըստ վերոյիշեալ 6րդ յօդուածի ա. պար-
բերութեան:

Յօդ. 8 — Այն պարագային երբ Հայկ. Բարեգ.
Ընդհ. Միութիւն լուծուի ըստ նորա կա-
նոնագրին 25 յօդուածի տրամադրու-
թեանց՝ ներկայ նուիրատուութիւնը պի-
տի պատկանի այն ընկերակցութեան կամ
հիմնարկութեան, որ փոխարինէ Հայկ.
Բարեգ. Ընդհ. Միութեան և կամ առ իջգոյէ

անոր,	}	Հայկ. ամենաբարձր կրօնական իշխանու-
		թեան, նուիրատուն կրնայ նշանակել այս

տեղ իր ընտրած մէկ հաստատութիւնը.
որ պիտի շարունակէ նուէրի յանձան-
ձումը, ճշգրտօրէն գործածելով ներկայ
վաւերաթուղթի պայմաններն ու տրա-
մադրութիւնները:

Յօդ. 9 — Այն պարագային որ նուիրատուու-
թեան հասոյթները կանոնաւոր կերպով
չգործածուին (ըստ վերոյիշեալ 6րդ յօդ.)
և կամ այն պարագային որ արժեթուղ-
թերը ծախուին կամ ուրիշ դրամատան մը

փոխանցուին առանց նուիրատուներուն
կամ հասոյթատուներուն հաւանութիւնը
ստանալու (տես յօդուած չորրորդ) ա-
նոնք իրաւունք պիտի ունենան ջնջելու
ներկայ նուիրատուութիւնը:

«Ազգային գրադարան»

NL0211210

43. 113

Imprimerie Artistique
49, Rue de la Jonquière
Paris 17e.